

Müshabibimiz Azərbaycan Dövlət Mədəniyyət və İncəsənət Universitetinin müəllimi, sənətşünaslıq üzrə fəlsəfə doktoru, dosent Məleykə Məmmədovadır.

Qısa arayıb:

Məleykə xanım Qarabağlıdır, Cəbrayıl rayonunun Mərcanlı kəndində dünyaya göz açıb. 18 il o torpağın üstündə gəzib, o yerlərin havasını udub, suyunu içib, çöreyini yeyib. Bu gün Bakıda yaşasa da özünü o torpağa borclu sayır. Borcunu ödəmək üçün tanrıdan rüxsət istəyir. İstəyir ki, Şuşaya, Xankəndiyə, Cəbrayıla, Zəngilana gedən yollarımız tezliklə açılsın, bütün qarabağlılar kimi o da qoynunda böyüdüüyü doğma ocaqlarına qayıtsın, o da arzusuna qovuşsun: atasının məzarını ziyarət etsin, anasının qərblində qalmış nəşini onun yanında dəfn eləsin, doğulduğu evə, təhsil aldığı məktəbə baş çəksin...

Məleykə xanım söhbətimizə ciğir açaraq dedi:

mizin hədəfi gərək bir istiqamətə yön alsın: "Hər şey ordu üçün, hər şey qələbə üçün!"

- Həyatınızı teatr təhsilinə bağlamısınız. Azərbaycan Dövlət Mədəniyyət və İncəsənət Universitetində elmi-pedaqoji fəaliyyətlə məşğulsunuz. Eyni zamanda bədil qiraət ustasıdır. Biz sizi daha çox efirlərdən görüb, tanışışıq. Son vaxtlar isə səsiniz cəbhə bölgələrində, hərbi hissələrdən gəlir. Müdafiə Nazirliyinin rayon icra hakimiyyətləri ilə birlikdə bölgələrdə keçirdiyi hərbi vətənpərvərlik mövzulu tədbirlərə aparıcılıq edirsiniz. Zabit və əsgərlərimizin alqışlarını eşitmək sizin üçün yaqın ki, çox xoşdur.

- Məşğul olduğum bədil qiraət sənəti ciddi və çox çətin sənət sahələrindən biridir. Bu sənət ifaçıdan böyük məsuliyyət tələb edir. Söylənən hər bir sözün, vurulan hər vurğunun, edilən hər bir jestin öz anlamı olsun gərək. Axı biz qiraətçilər həm də təbliğatçılar; gözəl, ali hisslərin, müqəddəs duyğuların təbliğatçıları. Sənət adamı olaraq efrində bö-

hansı bir uğuruma görə alınmadan öpüldüyünü heç bir zaman duymadım, tam tərsinə... Bu da həyatın sınağı idi. Bəlkə də başqası olsaydı ruhdan düşərdi, ürəyində qovr edən arzularından vaz keçərdi. Mən isə inadkarlıqla arzularıma doğru yürüdüm. İstəklərimə çatmaq üçün gərgin mübarizələrdən keçdim. Mənə görə insan mübarizə aparmaq gücündə deyilsə, o yaşamaq demək. Xalqlar, millətlər də elədir. Hər bir millətin mübarizə əzmi həm də onun ordusunun gücündən, qüdrətindən asılıdır.

- Söhbətimizdən öyrəndim ki, Cəbrayıl torpağında dünyaya göz açmışınız. Təəsüflürlərlə olsun ki, neçə illərdir o doğma ocaqlar erməni qəsbkarlarının işğalı altındadır. O yerlərin həsrəti, nisgill üreyimizi ağrıdır, qəlbimizi göynədir. Yaqın ki, uşaqlığınızın keçən dədə-baba ocaqları yularınızdan çıxmır.

- Atamın anası xeyirdə-şərdə hər zaman "qəribəm" deyib ağlayardı. Bu mənim uşaq qəlbimi yaralayardı, üreyimi dağılaydı. Qa-

"Bu gün mən də bir əsgərəm, söz əsgəri"

- Ömrümün qalan hissəsini orda yaşamaq istəyirəm. İnsan harda doğulubsa, torpaq maqnit kimi onu ora çəkir. Atamı dünyanın ən xoşbəxt insanı sayıram. O dünyasını vaxtsız dəyişsə də, öz kəndində, öz torpağında dəfn olundu. Mən isə vətəndə vətənsizəm; çəkilməz dərddi... Musa Yaqub bu şeir parçasında elə bil məni anladır:

"Bəlkə də borcundan çıxmadım, Vətən!!!
Ömür bahar deyil bir də qayıtsın.
Ölsəm də qoynunda qoy ölüm ki, mən,
Çürüyüm bir ovuc torpağın artsın!!!"

- Məleykə xanım, son vaxtlar ordu quruculuğu sahəsində aparılan islahatlar cəmiyyətdə tərəfindən də rəğbətli qarşılanırlar. Bir ziyalı kimi bu barədə sizin də fikrinizi bilmək maraqlı olardı.

- Biz iki yüz il çar Rusiyasının, 70 ildən çox zaman kəsiyində isə sovet imperiyasının nəzarətində yaşadığımız. Aydınlarımızın təsübkeşliyi, fədakarlığı və hünəri sayəsində xalqımız qaranlıqdan işığa çıxdı. Şərqdə ilk müsəlman ölkəsi olaraq öz müstəqilliyimizi elan etdik. Demokratik dəyərlərə söykənən ölkəmizin ilk hərbi hissəsi - əlahiddə Azərbaycan korpusu yaradıldı. Ordu quruculuğu sahəsində göstərdiyimiz cəhdlərin qarşısı sovet imperiyası tərəfindən alınsa da, müstəqilliyimizin bərpası, ilk növbədə mill ordumuzun yaradılması ilə nəticələndi. Bu gün biz Əlahiddə Azərbaycan Korpusunun yarandığı günü - 26 iyunu Azərbaycan Respublikasının Silahlı Qüvvələr Günü kimi qeyd edirik. Bu bayramın qəlbimizdə oyatdığı duyğuları Zəlimxan Yaqub necə də gözəl ifadə edib:

"Mənə ordu gərəkdir,
xüsstəyə dərman kimi,
Mənə ordu gərəkdir,
sarsılmaz cahən kimi,
Ordum varsa, yurdum var!
Ordum yoxsa, yurdum yox!"

Babalarımızın bir kəlamı var: "Çöreyi ver çörəkçiyə, birini də üstəlik". General-polkovnik Zakir Həsənovun Müdafiə naziri təyin olunmasını ordu quruculuğu sahəsində aparılan islahatların uğurlu başlanğıcı saymaq olar. Bu gün Müdafiə nazirinin gördüyü işlərin miqyası ölçüyə gəlməz. Bir də, axı görülən dağa nə bələdçilik? Tam səmimiyyətimlə deyirəm: Azərbaycan Ordusundakı ciddi nizam-intizamın, əsgərlərimizə göstərilən diqqət və qayğının şahidi olduqca torpaqlarımızın geri alınacağına ümidlərim birə-min artır. İstərdim xalqımız öz ordusuna güvənsin, ona dəstək olsun. Və bu gün bütün fəaliyyətləri-

yüdü, püxtələşdim. Qanlı Yanvar hadisələrindən sonra tamaşaçılarla canlı təmasa keçdim. Şəhidlərimizin anım mərasimlərində böyük ağrı-acılardan keçən xalqımızın içində öləziyən ümid işığını yenidən alovlandırmaq, onlara ruh vermək üçün sənət dostlarımla birlikdə nələrdən keçmədik, nələrdən... Bu gün mən də bir əsgərəm. Söz əsgəri! İkinci dünya savaşı zamanı ön cəbhədə əsgərlər qarşısında çıxışlar edərək onları döyüşə ruhlandırmaq sənət adamlarının missiyasını davam etdirmək bu gün bir başqa duyğular oyaqıdır içimdə. Bu da bir tarixdir, yaşanan və yaşadığım tarix!

Bəli, son illər demək olar ki, hər ay cəbhə bölgələrində, ordu hissələrində əsgərlərimizlə, orda yaşayan yerli əhali ilə görüşlərdə oluram. Əsgərlərin qarşısında çıxış etmək böyük məsuliyyətdir. Mən bunu hər dəfə bütün varlığım ilə hiss edirəm. Nə gizlədim, mən onları alqışlarımdan çox ürəklərimdən keçən duyğuları maraqlandırır. Açıq, əsgərlərlə olan bu görüşlər içimə bir rahatlıq verir. Bunu vətəne borcunu ödəmək üçün tanrının mənə verdiyi bir şans işi hesab edirəm. Firsətdən istifadə edib bu işdə mənə dəstək olan Müdafiə Nazirliyinin rəhbərliyinə, o cümlədən nazirliyin Mənavi Psixoloji Hazırlıq və İctimaiyyətlə Əlaqələr İdarəsinin rəis müavini, polkovnik Abdulla Qurbaniyə, həmçinin Azərbaycan Silahlı Qüvvələri Mahni və Rəqs Ansamblının rəisi, polkovnik-leytnant Zöhrab İmamquliyevə təşəkkürümü bildirirəm.

- Sizi orduya, hərbi həyata bağlayan hansı amillərdir, hansı hiss və duyğulardır?

- İlk növbədə xarakterim. Zahirən mülayim görünənsə də, təbiətə çox sərt adamam. Tələbkəram. Qanun-qaydalara ciddi riayət etməyi sevirəm. Mühafizəkar bir ailədə tərbiyə almışam. Validəyilərim tərəfindən haçansa başımın sığallandığını, hər

rabəğ hadisələri zamanı öyrəndim ki, keçən əsrin əvvəllərində nənəmin yaşadığı Şəki kəndi Xocalı şəhəri kimi bir gecənin içində erməni-bolşevik ordusu tərəfindən viran edilib; nənəm 5 yaşında olanda gecəyənən ayağı kol-kosa ilə öz yurd-yuvasından didərgin düşüb. Bir nəsilə iki dəfə didərgin həyatı yaşamaq heç kəsə anan gəlməsin gərək... Bu insanlığın faciəsidir.

Qarabağ müharibəsi zamanı Cəbrayıldan son çıxanlardan biri anam olub. Özünə qalırdı heç vaxt tərək etməzdi oraları. Əsgərlərimiz onu zorla Arızdan o taya keçirmişdilər. Anam Cəbrayılın necə işğal olduğunu ilk dəfə mənə danışanda heyret içində qaldım. Bu necə ola bilərdi? Bütün bunları işğaldan bir neçə gün öncə yuxumda görmüşdüm axı... O vaxtdan düz 22 il keçir. Cəmi ikicə dəfə yuxuma girib doğma yurdum; "kəhriz"lər, artesian quyuları, kəndimizin bu başından o başına uzanan çığırlar, izlər və bir də məktəb yolları...

Bu yaxınlarda Müdafiə Nazirliyinin xətti ilə Horadiz şəhərində oldum; ermənilərin 300 metrliyində. Ordan kəndimizə bir dəmir yol xətti uzanır. Həmin xəttin üstündən keçəndə bədənəm uçundu: O yolun işığına düşüb kəndimizə doğru yürümək keçdi içimdən...

- Hərbçilərlə növbəti görüşə hazırlaşırırsınız?

- Hərbçilərimizin görüşünə hər dəfə böyük həyəcan və sonsuz sevgi ilə getmişəm. Bu görüşlər həyatımda silinməz izlər buraxıb. İnanıram ki, bundan sonra da tanırım mənə o xoşbəxtliyi nəşib edəcək. Hər zamanı kimi bütün ruhum və qəlbimlə mən onların görüşünə tələsirəm. Mən də bu torpağın övladiyəm və xoşbəxtəm ki, hərbçilərimizə mənəvi dayaq olmaqda Azərbaycan Respublikasına xidmət edirəm!

"Zabit" və əsgərlərimizə ürək sözlərini eşitmək də yaxşı olardı.

- Bu yerdə Cabir Novruzun bir şəri yada düşür:

Vətəni qorudun, səndir,
Qorudun, özgənindir
Qorudun, yaqınındır,
Qorudun, axırındır
Vətəni qorudun, səndir,
O bayraq tutan əlidir,
O qılinc tutan qolundur,
Ömrün, əqidən yolundur...

Son olaraq Qabilin fikrinə şərik olaraq vətən övladlarına üz tutaraq deyirəm: Ümid səndir ancaq, Azərbaycan əsgəri!

Söhbəti yazdı:
Vahid MƏHƏRRƏMOV